

Кузьмук І. М.

аспірант кафедри технологічної та професійної освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
ivankuzmuk97@gmail.com

СТРУКТУРА СФОРМОВАНOSTI ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Поняття «професійна культура» набуло широкого поширення у педагогіці 80-х рр. ХХ ст., що пов'язано з розробленням культурологічного підходу, позиції бралися за основу при дослідженні багатьох педагогічних процесів і явищ. Центральним поняттям культурологічного підходу є поняття «культура», що у традиційному трактуванні означає поліпшення, обробіток, вдосконалення чогось. Із погляду особистісно-творчої природи, який близький нашому дослідженню, культура розглядається як творча діяльність, креативним результатом якої є суспільно значущий продукт. Ця творча діяльність може бути «як минула, зафіксована й опрідметнена в культурних цінностях, так і справжня, що ґрунтується на розпредмечуванні цих цінностей, тобто перетворює багатство людської історії у внутрішнє багатство живих особистостей» [1, с. 175]. Відмінною рисою культури є динамізм, оскільки «істинно культурний потенціал виявляє себе межі відомого і невідомого, раціонального й ірраціонального» [3, с.88].

Отже, культура, будучи «універсальною характеристикою діяльності, задає програму та визначає спрямованість того чи іншого виду діяльності, її ціннісних типологічних особливостей і результатів» [2, с. 139]. Відтак освоєння особистістю культури передбачає освоєння способів практичної, у т.ч. професійної, діяльності. Термін «професійна культура» акцентує, що культура тут розглядається у контексті специфічної якості діяльності фахівця та розкриває предметний зміст культури, що визначається специфікою професії, професійної діяльності та професійної спільноти. З одного боку, культура є інтегративним, цілісним, системним утворенням, а з іншого – підкреслюється необхідність її диференціації, що знаходить відображення у виокремленні професійної культури, як невід'ємної складової культури особистості.

У дослідженні професійна культура майбутніх дизайнерів видавничо-поліграфічної галузі нами трактується як міра та спосіб творчої самореалізації особистості у різноманітних видах діяльності (навчальній, пошуковій, художньо-проектній, конструкторській, технологічній, науково-дослідницькій тощо), спрямованих на освоєння, передачу та створення цінностей у вигляді оригінального дизайн-продукту.

Ключовими компонентами професійної культури майбутніх дизайнерів видавничо-поліграфічної галузі визначені такі:

1. Системний світогляд і модельне мислення.
2. Професійна креативність у практичній діяльності.
3. Праксеологічна, рефлексивна й інформаційна озброєність.
4. Компетентність в діяльності, спілкуванні та саморозвитку.
5. Конкретно-предметні знання у галузі дизайну, передовсім графічного.

У структурі професійної культури майбутніх дизайнерів видавничо-поліграфічної галузі нами виділено такі компоненти:

1. *Мотиваційно-ціннісний компонент* є найважливішим у структурі професійної культури дизайнера. Він відображає цінності, ціннісну свідомість, ціннісну поведінку, ціннісне ставлення, ціннісні устремління. Цінності у структурі мотиваційно-ціннісного компонента займають провідні позиції, адже є людськими сенсами, що передаються з покоління до покоління. У ціннісній ієрархії як професійно значущі виділяються «цінності – цілі», «цінності – засоби», «цінності – відносини», «цінності – знання» та «цінності – якості».

Нам видається важливим існування об'єктивних цінностей (цілей, засобів, відносин, якостей і знань), ціннісних орієнтацій як у свідомості майбутнього дизайнера, так і в реальних

професійних діяч. При цьому ціннісні орієнтації особистості трактуються як система стійкого ставлення студента до світу, людей, себе самого у формі фіксованих ціннісних установок.

2. Особистісно-творчий компонент. Творчий характер професійної діяльності, зумовлюючи особливий стиль дизайн-мислення, пов'язаний з новизною та значущістю її результатів, викликає складний синтез усіх психічних сфер (пізнавальної, емоційної, вольової та мотиваційної) особистості дизайнера. Особливе місце в ньому займає потреба творити, яка втілюється в цілій низці здібностей, з-поміж яких слід виокремити гностичні, проектувальні, конструктивні, організаторські, перцептивні, комунікативні, креативні й академічні. Творчу особистість дизайнера характеризують також такі риси характеру, як готовність до ризиків, незалежність та критичність суджень, імпульсивність, сміливість уяви та думки, мобільність тощо.

Особистісні характеристики та творчість проявляються у різноманітних формах і способах творчої самореалізації дизайнера, що виступає сферою застосування його індивідуально-творчих можливостей. Відтак професійна творчість нами розглядається розкрита як процес самореалізації індивідуальних, психологічних, інтелектуальних сил та здібностей особистості дизайнера.

3. Технологічний компонент. На думку В. Моляко, будь-яка діяльність може бути або мистецтвом, або технологією. При цьому мистецтво ґрунтується на інтуїції, а технологія – на наукових знаннях, тому з мистецтва все розпочинається, а технологією завершується [2]. Під технологією професійної діяльності дизайнера видавничо-поліграфічної галузі розуміємо планомірне і послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованої діяльності, спрямованої на розв'язання низки професійних завдань (аналітико-рефлексивних, конструктивно-прогностичних, організаційно-діяльнісних, оцінювально-інформаційних, кореляційно-регулювальних), які виникають тоді, коли потрібне не одне рішення, а пошук кращого способу досягнення бажаного результату у вигляді дизайн-продукту.

Список використаних джерел:

1. Ірвін В. Жити змістовно. Філософія радості від античних стоїків. Yakaboo Publishing, 2021. 304 с.
2. Оршанський Л.В., Курач М.С. Дизайн як культурно-ціннісна універсалія. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: „Педагогіка. Соціальна робота” / гол. ред. І. В. Козубовська. Ужгород: УжНУ, 2013. № 27. С. 138 – 140.
3. Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості: монографія / наук. кер. авт. кол. В. О. Моляко. Київ: Педагогічна думка, 2008. 207 с.
4. Скотний В.Г. Рациональное та ірраціональне в науці й освіті. Київ–Дрогобич: Коло, 2003. 288 с.

Криворука Віктор Іванович

Студент групи мнПОКТ – 26

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

vitjableck@gmail.com

Ящик О. Б.

канд. пед. наук, доцент,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

sanytnpu@tnpu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ УМІНЬ У СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ САПР

Моделювання виробів є одним із основних етапів життєвого циклу продукції. Таким чином вивчення базових принципів функціонування систем автоматизованого проектування (САПР) як таких, що забезпечують більш якісний і продуктивний процес проектування є на даний час необхідністю.